

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX

Kaina 35 c.

PENKTADIENIS — FRIDAY, GRUODIS — DECEMBER 29, 1989

Nr. 253

Gorbačiovas vyksta į pavergtą Lietuvą

Reikalauja pašalinti Lietuvos Komunistų partijos vadovybę. Gorbačiovas kaltina Sąjūdį ir partiją. Kitas posėdis, kai Kremliaus vadai sugrįš iš Lietuvos.

Maskva. — Sovietų Sąjungos Komunistų partijos Centro komitetas nusprendė antradienį po dviejų dienų pasitarimų pasiųsti savo prezidentą Michailą Gorbačiovą į Lietuvą kartu su kitais aukštaisiais Kremliaus oficialiais pareigūnais „paaiškinti mūsų poziciją ir tuo pačiu metu sužinoti vietoje geriau esančią situaciją“, pasakė Politbiuro narys Vadimas Medvedevas, partijos vyriausias ideologas.

Gruodžio 20 d. Lietuvos Komunistų partija paskelbė savo nepriklausomumą nuo Maskvos. Tai sujaudino Kremlių ir prez. Gorbačiovas, kuris yra kartu ir partijos pirmininkas, sukvietė neeilinį posėdį tam įvykiui aptarti, kuris tęsėsi dvi dienas ir nieko kito nenutarė, kaip tik vykti į Lietuvą ir bandyti susigrąžinti „paklydusius lietuvius“. Baisu ir pagyvoti, kad Lietuva galinti atsiskirti ir nuo Sovietų Sąjungos.

„Sprendimas neteisėtas“

Po Centro komiteto posėdžio, Medvedevas sukvietė spaudos konferenciją, kurioje aiškino žurnalistams, jog Kremlius neturi teisės kištis į Rytų Europos politinius reikalus, tačiau jis turi teisę spresti Sovietų 15-ros respublikų problemas. Bet jis pastebėjo, jog Maskvos kova prieš separatistines grupes nesulaukė jėgos panaudojimo. „Mes iš principo esame prieš tai. Mes esame prieš kariškumą arba kitus panašius būdus“.

Partijos vadai palaikė Gorbačiovą, kai jis teigė Lietuvos partijos neklusnumą, bet jie prieštaravo tarp savęs, ką šiuo atveju reikia daryti. Jis sakė, jog Lietuvos partijos sprendimas yra neteisėtas, ir kad negali būti jokios kalbos bet kokiai respublikai atsiskirti iš Sovietų Sąjungos — teisė, kuri yra garantuota Sovietų Konstitucijoje ir kurios reikalauja Lietuvos partijos vadovybė. „Dabartinė partijos ir valstybės vadovybė neieško laisvės federacinės valstybės“, kalbėjo Gorbačiovas Centro komiteto nariams, kas buvo atspausdinta ir Sovietų spaudoje.

Galima kitiems bet ne lietuviams

„New York Times“ rašo, jog tai yra keblis padėtis Gorbačioviui ir partijoms vadams, kadangi leidžiama sprendimą daryti Rytų Europos kraštams ir ten įvesti daugpartinę sistemą, bet to paties neleidžiama daryti namie, kad nebūtų atsiribojama nuo Centro. Jei tai bus leista Lietuvai, Latvijai ir Estijai, tai nukentės partijos prestižas ir disciplina ir todėl nuolaidos negalimos, kalbėjo konservatyvūs partijai. Tačiau Medvedevas pasakė, kad šiai problemai turi būti surastas politinis sprendimas. Gorbačiovas kaltino lietuvių ir ekstremizmo. Aiškiai buvo pasakyta, kad Lietuvos atvejais gali užkirsti kitas respublikas ir todėl tam reikia „pastoti kelią“.

Vienu metu Gorbačiovas sakė, jog buvo narių, kurie sakė, kad būtų galima pripažinti Lietuvos sprendimą kaip „fait accompli“, bet iš kitos pusės, kilo klausimas, kaip būti tikriems, kad to paties nereikalaus ir kitos respublikos. Bet kiti reikalavė griežtų sprendimų ir kad tam reikalui sustabdyti visos priemonės yra geros. Medvedevas pasakė, kad kai kurie Centro komiteto nariai reikalavo pašalinti Lietuvos Komunistų partijos vadovybę ir kad toliau tą klausimą tvarkytų Centro vadovybė.

Priimtas aktorius pasiūlymas

Keli dalyvavę posėdyje nariai papasakojo užsienio žurnalistams, jog aktorius ir partijos centrinės kontrolės komisijos narys Michailas Ulianovas, bandė suvesti abiejų pasidalinusių šalių asmenis ir paskui pasiūlė sudaryti delegaciją iš partijos vadų, kurie nuvyktų į Lietuvą ir ten ištirtų vietoje Lietuvos Komunistų partijos narių nusiteikimus ir nuomones. Gorbačiovas labai greitai pritarė tam pasiūlymui.

Vienas Centro komiteto narys, eidamas į posėdį, pasakė, jog nebus padaryta sprendimo. Jis neleido pranešti savo pavardės, bet „Ulianovo pasiūlymas buvo puikus išreišimas dėl to, kad galutinis sprendimas atidėtas ir bus daugiau laiko kiekvienam atšalti ir įvertinti situaciją blaiviai ir realistiškai. Gorbačiovas atrodė tada taip pat labai patenkintas, kai ta idėja jam buvo pasiūlyta“.

Vėl posėdis, kai grįš iš Lietuvos

Pranešama taip pat, jog Gorbačiovas ir kiti partijos viršininkai buvo nepatenkinti, kai Lietuvos Komunistų partija pranešė, kad visi dabartiniai partijos nariai tampa naujosios partijos nariais automatiškai, jei jie nesugrąžina savo senųjų partijos kortelių. „Tik kiekvienas Sovietų Sąjungos Komunistų partijos narys turi teisę nuspręsti pats klausimą į kuria partiją jis nori įstoti“ pasakė Gorbačiovas. „Niekas nėra įgaliotas mechanškai perkelti iš vienos partijos į kitą“.

Minėtojo Ulianovo pasiūlymas vykti į Lietuvą kitų buvo suprantamas, kad Lietuvos partijos nutarimas buvo padarytas, neatsižvelgiant savo narių. Nutarta, kad Centro komiteto posėdis tuo pačiu klausimu bus tada, kai partijos vadai sugrįš iš Lietuvos.

Vizitas laukiamas

„Aš manau, kad tai bus labai naudinga kelionė Gorbačioviui, nes partijos griežtosios senosios linijos sekėjai galės patikėti tuo, ką Gorbačiovas partijos aparatui vis sakydavo, kad partijai yra reikalingas didelis persorganizavimas, jei nori eiti kartu su visuomenės reikalavimais“, pasakė vienas Centro Komiteto narys, išėjęs iš posėdžio.



Popiežius Jonas Paulius II, kalbėdamas ne tik 850 milijonų katalikų Katedrų šventose, bet ir visam pasauliui, pasakė, kad ne tik sveikina žmoniją prisimenant Jėzaus gimimo šventę, bet ir meldžiasi už tas tautas, kurios kenčia dėl neteisybės. Savo linkėjimus išreiškė 56 kalbomis. Popiežiaus žodis buvo transliuojamas į daugelį valstybių.

Europa padeda Sovietams

Bruselis. — Pirmą kartą Sovietų Sąjungos Užsienio reikalų ministeris lankėsi NATO būstinėje. Čia jis pasirašė dešimties metų susitarimą su 12 Europos Bendruomenės narių rinka, kas reiškia didelį žingsnį į priekį, kad gautų reikalingą paramą Sovietų ekonomijai.

Shevardnadze tačiau „pastebėjo, jog Sovietų Sąjunga neišvengs savo kariuomenės iš užsienio kraštų, jei to nedarys ir JAV. O minėtas susitarimas panaikina tarifo mokesčius Sovietų Sąjungos produktams. Tai pirmasis susitarimas, kuris gali turėti įtakos ir politiniams ryšiams. Sutartis padaryta daugelyje sričių, įskaitant maisto tiekimą, turizmą, bankų reikalų tvarkymą, alyvos, dujų ir branduolinių energijos klausimus.“

Sutarties pasirašymo metu Shevardnadze pasakė, jog šis susitarimas „priartins bendrą Europos namų klausimą daug greičiau“. Jis čia susitiko su karaliumi Baudouinu, Belgijos premjeru, Europos Bendruomenės prezidentu ir kitais aukštaisiais pareigūnais ir su 12 užsienio reikalų ministru. Prancūzų Užsienio reikalų ministeris pasakė: „šis susitarimas palengvina Sovietų Sąjungos įvedimą į pasaulio ekonomiją“.

Tad Eduard Shevardnadze buvo pirmas Varšuvos pakto žmogus, kuris vizitavo NATO generalinį sekretorių Manfred Wornera, kuris yra iš Vakarų Vokietijos. Kremliaus atstovas ta proga pasakė, kad Vakarų Europos karštams bus lengva prekiauti su Sovietų Sąjunga.

Havelis ir Dubčekas — nauji vadai

Praha. — Reuterio pranešimu, Čekoslovakijos Piliiečių Forumas ir Komunistų partija susitarė, kad rašytojas Václavas Havelis bus renkamas Čekoslovakijos prezidentu, o anuomet pašalintasis iš Komunistų partijos Aleksandras Dubčekas parlamento pirmininku. Tai politinis čekoslovakų susitarimas. Havelis, kuris prieš pusantro mėnesio buvo vadinamas socializmo priešu, pakeis kietąjį komunistų Gustavą Husaką ir bus valstybės galva. Havelis bus išrinktas asamblėjoje Prahos pilyje šį penktadienį, rašo „Rude Pravo“ laikraštis. Dubčekas buvo išrinktas ketvirtadienį ir po dviejų dešimtmečių sugrįžo į politinį gyvenimą. Komunistų partija neišstato savo kandidatų. Havelis iš kalėjimo buvo išleistas gegužės mėnesį. Dubčekui buvo leista pradėti viešai rodytis tik birželio mėnesį.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Draugas Brazauskas ir jo aparatas, kuriam jis vadovauja, papuolė į kitą kraštutinumą, į pasirinktą prisitaikymo kelią ir begalines nuolaidas vis daugiau reikalaujančiam Sąjūdžiui, pasakė Gorbačiovas Centro komiteto posėdyje Kremliuje.

— Buchareste, kai televizijoje buvo parodytas sušaudyto buvusio diktatoriaus Ceausescu kūnas, rumunai, susirinkę prie Komunistų partijos rūmų, skandavo: „Nebereikia komunizmo!“.

— Sovietų Sąjungoje Kalėdos bus švenčiamos sausio 7 d. pagal Rusų Ortodoksų kalendorių.

— Pabaltijo respublikose pirmą kartą legaliai buvo švenčiamos Kalėdos, ir todėl visos įstaigos buvo uždarytos.

— Prez. G. Bushas pasakė trečiadienį, jog jis nusprendė, kad gen. Noriega būtų teisiamas Amerikoje „už Amerikos vaikų nuodijimą narkotikais“, bet jis taip pat pareiškė, kad Vatikano atsisakymas išduoti iš Panamos nuntiatūros Noriega „sukomplicuoja dalykus“.

— Rumunijos Tautinis Išlaisvinimo komitetas kartu su dabartine vyriausybe paskelbė, kad Rumunija nebėra daugiau komunistinė valstybė. „Rumunija yra jau laisvas kraštas, ir mes čia sukursime demokratiją“.

— „Sun-Times“ dienraštis, vakar Chicagoje atspausdino prel. J. Prunskio laišką, kuriame rašo, kad tarptautiniai įstatymai draudžia pavergti krašto vyrus versti tarnauti okupanto kariuomenėje. Tačiau Sovietai į tai nekreipia dėmesio ir tebeverčia juos tarnauti okupacinėje kariuomenėje. Maždaug 2,000 lietuvių atsiskaitė atlikti karinę tarnybą Sovietų Sąjungos kariuomenėje. Pasaulio spauda turi pasmerkti nelegalų tą Sovietų Sąjungos aktą.

Opozicija Sovietų Kongrese

„Rytoj bus didelis mušis“

Maskva. — Šeštadienį buvo susirinkę mirusiojo akademiko Sacharovo idėjos kolegos pasitarimui, kurio metu jie pasisakė, jog šiuo metu negali padaryto to, kas buvo numatyta dr. Sacharovo, nes jis penktadienį turėjo paskelbti formalios opozicijos sukūrimą prieš Komunistų partiją visame krašte.

Su dideliu apgailestavimu Jurijus Afanasejevas, vienas iš Liaudies deputatų vadų, kuris kartu dirbo su Sacharovu, pasakė, jog „mes šiuo metu dar neturime savo visuomenėje to, kas yra Rytų Europoje“. Liaudis dar nesanti pasiruošusi pakeisti socialinę santvarką. Liaudies deputatų tarpe susidarė Tarp-regioninė deputatų grupė, kuri nesėdėjo pasireikšti, o jos vadovu būtų buvęs dr. Sacharovas. Be jo šios minties deputatai nebegalėjo nustatyti strategijos kovai prieš vienos partijos monopolį, praneša užsienio korespondentai. Tačiau neabejojama, kad vėliau bus tęsiama ši kova, nes jie nutarė veikti kaip frakcija, ginanti savo pažiūras prieš vyriausybę ir prieš Kremliaus dominuojamą Kongresą.

Jis vienas - partija

Istorikas Afanasejevas išsireiškė, jog „Sacharovas buvo vienas pats kaip partija“, kuriam daug deputatų pritarė. Jis nebijojo kritikuoti vyriausybę. Jame sutilpo daugelis judėjimų ir nebus lengva kam nors jį pakeisti, nors ir būtų sudaryti tūkstančiai sąjūdžių. Frakcijos nariai nutarė neišleisti savo taisyklių tol, kol nebus praėję šiek tiek laiko po jo laidotuvių.

Korespondentai praneša, jog ši frakcija sudaro maždaug 400 įstatymų leidėjų, o visame Kongrese yra 2,100 narių, bet dažnai būna, kad šimtinė ar daugiau nedalyvauja sesijos

darbuose. Iš viso Sovietų Kongrese yra 2,250 narių. Be to, daugelis deputatų nenori pakenkti Gorbačioviui. Tačiau minėtoji Sacharovo frakcija, kai reikėjo balsuoti partijos monopolio klausimu, surinko dvigubai daugiau balsų, negu 400 tos frakcijos narių — jų buvo 839. Gorbačiova tada palaikė 1,139 ir šeštasis Konstitucijos straipsnis nebuvo panaikintas.

Laikiniai susilpnėjo opozicija

Tad Afanasejevas ir pareiškė, jog „šiuo metu demokratinės jėgos mūsų visuomenėje yra žymiai susilpnėjusios, kai mirė Sacharovas“. Jis mano, kad Sacharovo atminimas padės išlaikyti esamą frakciją. Pasibaigus ketvirtadienio deputatų sesijai, Sacharovas tai Tarp-regioninei frakcijai, kuri buvo drašiai pasiruošusi kovoti prieš sistemą, prieš išvykdamas į namus, pasakė: „Rytoj bus didelis mušis“, tačiau penktadienį jau nebebuvo Sacharovo. O pirmadienį jo laidotuvės buvo tarsi politinė demonstracija prieš sistemą, nors jose dalyvavo ir Gorbačiovas.

Pasiruošimas Gorbačiovo sutikimui

Vilnius, gruodžio 27 d. — Reuterio žinių agentūra praneša, jog Lietuvos žurnalistai jiems pranešė, kad Lietuvos Komunistų partijos vadai susilaukė labai didelio pritarimo, kai jie sugrįžo iš Sovietų Komunistų partijos Centro komiteto pasitarimų Maskvoje, kurių metu nebuvo priimta jokio sprendimo, ar bausti Lietuvos respubliką.

Daugiau kaip 50,000 lietuvių susirinko Vilniuje katedros aikštėje ir pasisakė už Lietuvos Komunistų partijos sprendimą atsiskirti nuo Maskvos. „Vakar taip pat buvo demonstracijos Kaune ir Mariampolėje, kuriose buvo pasisakyta už savo partiją, išdrįsusią pareikšti lietuvių nuomonę, drašiai parodant Kremliui savo valią. Šiandien bus demonstracija Šiauliuose, o vėliau ir kituose miestuose“, pasakė Reuterio korespondentui lietuvis žurnalistas iš Vilniaus, prašęs neminėti jo pavardės. „Tokių dalykų pas mus nėra buvę, kad gyventojai pasisakytų už Komunistų partiją. Nėra jokio klausimo, kad tas sprendimas partiją padarys daug populiariesne. Partijai tai išganymas. Visa tai ją padaro politinę jėgą, kurios ji buvo netekusi“.

Su tokiomis nuotakomis lietuviai laukia Gorbačiovo atvykstant į Vilnių.

KALENDORIUS

Gruodžio 29 d.: Tomas Kanturbietis, Dovydas, Gaja, Gražvydas, Gentvainas, Teofilė.
Gruodžio 30 d.: Sabinas, Gražvilas, Irmėna, Gedrimė, L. berijus.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 7:17, leidžiasi 4:27. Temperatūra dieną 37 l., naktį 30 l.



Dar viena nuotrauka iš surengtų demonstracijų Vilniuje šį antradienį, kurioje lietuviai aiškiai pareiškė savo pritarimą, kad Lietuvos Komunistų partija atsiskyrė nuo Sovietų Sąjungos partijos. Šią nuotrauką Europoje ir Amerikoje paskleidė prancūzų žinių agentūra.

SPORTO APŽVALGA

Lietuvos Tautinio Olimpino komiteto ir savo vardu nuosirdžiai sveikina Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų progą Valda Adamkū, Vytautą Grybauską ir ŠALFAS sąjungą. Dėkojame už Jūsų nenuilstamą veiklą Lietuvos Olimpino judėjimo labui. Linkime sveikatos, ištermės ir visokeriopos sėkmės Jums ir visiems tautiečiams.

Artūras Poviliūnas
Lietuvos TOK pirmininkas

Šiaurės Amerikos lietuvių federacijos auklėjimo ir sporto sąjungai
Lietuviai
Valdai Adamkū, Vytautui Bulotai,
Vytautui Grybauskui, Romui Dūdai, Romui Dūdai,
Aleksui Jankauskui, Romui Dūdai, Romui Dūdai,
Savickui, Renatui Kiliūnui, Česlovui Kiliūnui

Visi šios širdies degti Jūs ir visiems tautiečiams už didelį dėmesį, rūpestį ir kiltą priemonę, paremtą man, viešint Jungtines Valstijas.

Liepsdamas maloniai neužmirštamų susitikimų, su Jumis iš pradžių, su Jumis visais Jums nuolat džiaugiamis sveikinimus ir linkėjimus Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų progą.

Tiesiai mūsų visuose platus, pasauli, išlaikyti, lietuvių, susitikimų ir visi darbai taurėja mūsų bendrą, mūsų išpaikymui Lietuvos atgimimo vėdu.

Algimantas Motiekauskas
Lietuvos tautinio olimpino komiteto pirmininkas

Vilnius, 1989 m. gruodžio 22 d.

NEW YORKO „ATLETŲ“ PLANAI LIETUVAI

Kai ŠALFAS s-gos centro valdyba per metus nepajėgia išleisti nei vieno biuletenio, New Yorko „Atletų“ klubas savo narius informuoja bent keliais biuleteniais ir dar net 10 puslapių apimties. Didesnė dalis jų yra anglų kalba, kad visas klubo jaunimas galėtų paskaityti ir žinoti, ką klubo valdyba planuoja.

Nenuilstantis klubo pirm. Pranas Gvildys, kurs per paskutinius metus suorganizavo visų iš Lietuvos atvykusių komandų ir sportininkų sutikimus ir priėmimus, jau pradėjo planuoti ir ruošti IV-siems PLS žaidynėms 1991 m. Lietuvoje. Pradžiai jis užmezgė ryšius (kaip Lietuvoje ar Europoje populiariu), pasidare broliškas klubas su Kauno „Pluošto“ klubu. Šis jau pasižadėjo visus New Yorko „Atletų“ sportininkus per IV-sias žaidynes priimti ir globoti Kaune. „Atletai“, iš savo pusės, pakvietė keletą „Pluošto“ sportininkų į ŠALFAS s-gos žaidynes, 1990 m. gegužės mėn. ruošiamas Bostone.

Pasiruošimas ir lėšų telkimas buvo pradėtas jau šiais metais. Pirmas įvykis buvo piknikas Vėbeliūnų „dvare“, kur yra teniso aikštė ir plaukymo baseinas. Toliau sekė „blusu“ turgus Kultūros Židinyje, organizuotas V. Jankauskienės. Po to klubo buv. pirm. A. Mičiulis suruošė M. Žukauskienės meno kūrinių parodą.

Ir paskutinis šių metų įvykis bus N. Metų sutikimas, ruošiamas kartu su Maironio lietuviška mokykla, kurios direktorius kaip tik ir yra Pr. Gvildys (kur jis randa laiko?). Šiam balui numatomas kvietis „Oktavos“ orkestras iš Lietuvos. Šis orkestras jau žinomas ir plačiausioje pasaulyje, nes yra apkeliavęs Aziją, Afriką ir Europą. Jo muzika labiau patinka jaunesniajai kartai,

kaip tik sporto klubo ir mokyklos jaunimui.

Visi šie renginiai „Atletų“ kasai atnešė arti 10,000 dolerių. O dolerių jiems reikės dar žymiai daugiau, nes „Atletų“ klubas ruošiasi keliauti į Lietuvą su 70 sportininkų. Kaip žinome, jis pernai dalyvavo Australijoje su 50 sportininkų. Lietuvon siūsti numatoma: vyrų krepšinio A ir B komandos bei jaunių komanda, moterų ir mergaičių tinklinio komandos ir būrys pavienių plaukikų, šachmatininkų ir lauko teniso žaidėjų.

Štai pavyzdys, kitiems klubams.

V.G.



Vaidas Čikotas

VAIDAS ČIKOTAS SVEIKSTA

Mūsų lauko teniso pažiūra Vaidas Čikotas iš Washingtono, praėjusią vasarą slidinėjamas vandens slidėmis, buvo sunkiai sužeistas. Po kelių operacijų jis sveiksta. Jau pradėjo net teniso treniruotes Texas universitete. Ateinančią vasarą jam numatoma dar viena operacija. Po jos Vaidas pasiryžęs pradėti rimtas treniruotes ir jau galvoja dalyvauti IV-se PLS žaidynėse Lietuvoje.



Krepšinio veteranai ir jų palydovai prie kryžiaus, pastatyto prie žuvusių sportininkų atminimui.

Nuotr. Rimvydo Strikausko

LIETUVOS SPORTININKAI – BOLŠEVIZMO AUKOS

„Olimpinė Viltis“, Lietuvos Tautinio Olimpino komiteto Kauno miesto rėmimo grupės ir Kauno kūno kultūros ir sporto komiteto leidinys Nr. 3, išleistas Kaune 1989 m. rugpjūčio 15 d., atspausdino Algio Morkūno išsamų straipsnį antrašte „Traagiški sporto istorijos puslapiai“, pasakojantį, kaip 1940-1941 metų sovietizacija Lietuvoje palietė sporto sistemą, sukurtą per kelis Nepriklausomybės dešimtmečius.

Straipsnyje nuosekliai pasakojama Lietuvos sporto sistemos – organizacijų ir sporto klubų bei įvairių organizacijų leidinių, rašinių apie sportą, uždarymo procesą ir naujos sovietinės sporto sistemos kūrimo pastangas. Čia spausdiname minėto straipsnio ištrauką, iškalbingai nurodantią Lietuvos sportininkų tragišką likimą.

Rašoma: „Okupavus Lietuvą, buvo nutraukta ir Lietuvos Tautinio Olimpino komiteto veikla. Naujajai valdžiai jis tapo neberekalingas. Dalis jo narių, taip pat ir kitų sporto veikėjų buvo suimti. Šaltinių trūkumas ir archyvų uždarymas neleidžia atskleisti to meto įvykių, ypač

tos jų dalies, kuri liečia stalinistų vykdytus areštus, represijas, trėmimus. Šiandien dar nežinome visų aukų, tačiau istorinė atmintis palaipsniui atkuria jų vardus.

„Viena iš tokių aukų buvo šaulys, visuomenininkas Andrius Kazukauskas (1900-1940 m. gruodis). Jis dalyvavo 1923 m. Klaipėdos sukilime, kovose dėl Lietuvos laisvės. Ilgą laiką buvo Šančių 22-ojo būrio vadas, aktyviai dalyvavo „Kovo“ sporto klube. Po 1940 m. okupacijos A. Kazukauskas buvo suimtas; netrukus inscenizuota jo byla ir kartu su kitais lietuvišiais tais patiais metais sušaudytas. Tokio pat likimo susilaukė ir „Santaros“ sekretorius Leonas Sukys. Maskvos kalėjimuose buvo nukankintas Kūno kultūros rūmų referentas, LTOK generalinis sekretorius, buvęs „Jaunosios Lietuvos“ vadas Alfonsas Latvėnas.

1940-1941 metais įvairiuose Lietuvos kalėjimuose buvo kalinama daug Šaulių sąjungos lyderių. Tarp suimtųjų buvo Šaulių sąjungos vadas, LTOK narys pulkininkas Pranas Saladzius, kuriam tik karo pradžioje pavyko ištrūkti laisvėn. Už geležinių grotų atsidūrė Šaulių sąjungos centro tarybos narys pulkininkas J. Šarauskas, buvęs šios sąjungos valdybos pirmininkas generolas Daukantas, buvęs sąjungos viršininkas pulkininkas Kalmantas, „Trimito“ redaktorius J. Kalėnas ir kiti. Nedaugeliui jų pavyko prasidėjus karui, ištrūkti iš Kauno kalėjimo, didesnė dalis politinių kalinių buvo išgabenta į TSRS gilumą. Netoli Minsko prie Červenės, 1941-ųjų birželio 26-ąją buvo sušaudyti LTOK nariai: plk. Balys Giedraitis, buvęs Krašto apsaugos ministras, ir plk. Steponas Ruskeika, buvęs Vidaus reikalų ministras. LTOK pirmininkas V. Augustauskas ir šio komiteto narys B. Grėbliuskas, patyrę

Sibiro žiaurumus, mirė Lietuvoje, LTOK sekretorius žurnalistas Vincas Kemežys karo pabaigoje pasitraukė į Vokietiją, apsigyveno Pamaryje. Tačiau po karo tą sritį priskyrė Lenkijai. V. Kemežis bolševikai suėmė ir išvežė į Sibirą. Tolesnis jo likimas nežinomas. Liko žurnalisto redaguotas leidinys „Pirmoji lietuvių Tautinė Olimpiada“ (1938 m.), išspausdinta dalis tremtinių sąrašų „Išstremtyje“ (1942 m. kartu su J. Petrėnu). Iš Lietuvos buvo ištremtas „Jūros“ korporacijos pirmininkas Stasys Žukauskas, kapt. Jonas Vabalas, Lietuvos Generalinio štabo kariuomenės fizinio lavinimo instruktorius, žurnalistas, Turizmo sąjungos centro valdybos narys, daugelio knygų autorius Vincas Uzdavins, grįžęs į Lietuvą, 1983 m. mirė Vilniuje.

„Represuotas ir nukankintas Sibire 1926 m. Lietuvos bėgimo čempionas Julius Petrakis, represijas patyrė ir Vilniaus sporto apygardos pirmininkas, 1938 m. Tautinės olimpiados dalyvis, žymus Vilniaus krašto sportininkas Pranas Žimmaras, sporto žurnalistas Juozas Kusa. Tremtyje atsidūrė garsi Lietuvos lengvaatletė bei krepšininkė, Europos vicečempionė Eleonora Vaskelytė. Iš jos NKVD darbuotojai pagal specialų „kvitą“ atėmė tris Tautinės olimpiados aukso medalius, Romoje iškovotą sidabro medalį, tautininkų kryžį ir... dvyliką balto metalo šaukštelių su dėžute. (Idomu, kurio sągumiečio kolekciją papildė šios sportininkės turtas? – aut. past.) 1941 m. buvo represuota krepšininkė, Europos vicečempionė Stefanija Astrauskaitė. Tų pačių metų birželio 23 d. Zarasų kalėjime bolševikai sušaudė plk. Igną Pašilį, Zarasų apskrities komendantą ir šaulių rinktinės vadą. Žinome ne visų, vienaip ar kitaip prisidėjusių prie sporto sąjūdžio tarpukario metais, veikėjų pavardes. Pirmomis karo dienomis, ginda-



Tarpmiestinės Detroito – Clevelando lietuvių golfo varžybose dalyvavę – V. Rugienius, S. Klimas, A. Duoba, I. Janušis ir L. Kulikauskas.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitatimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (Šešt. pried.)	\$40.00	\$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisydo savo nuostata. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamas gavus prašymą.

mas Kauną nuo stalinistų, žuvo buvęs šaulių „Grandies“ sporto klubo narys, Kauno universiteto adjunktas, diplomuotas inžinierius Juozas Milvydas. Po karo stalinistų represijas patyrė garsus tų metų lengvaatletis Stasys Šačkus, tenisininkas V. Variakojis, Lietuvos futbolo rinktinės vartininkas V. Jankauskas. Beje, pastarasis 6-ajame dešimtmetyje žaidė futbolą už... Vorkutos 40-osios šachtos komandą.

„Ne vienas Lietuvos sportininkas žuvo rezistenciniame judėjime. Šiandieną žinome disko metiko čempiono Kristaponio bei jaunių ritulio čempiono Pocevičiaus, žuvusių

apie 1946-1947 m. pavardes. „Tai tik dalis „baltų dėmių“ Lietuvos sporto istorijoje, kurias pavyko atskleisti. Tikime, kad laikas atvers naujas, mums dar nežinomas...“

DR. KENNETH J. YERKES
DR. MAGDALEN BELICKAS
DANTŲ GYDYTOJAI
Pensilvanijos nuolaidos
2436 W. Lithuanian Plaza Court
Tel. 925-8288
507 S. Gilbert, LaGrange, IL
Tel. 352-4487

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt. pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
PETER STECY, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, IL
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, IL 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St. – Tel. 737-5140
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts., Ill. Ktv. val. 3-6 v.v.
Tel. 448-1777

Dr. Tomasonio kabineta perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė – Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 – Rez. 852-0889
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA
SPECIALYBĖ – PLAUČIŲ LIGOS
2636 W. 71st St., Chicago, IL
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, IL 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ IR VAIKŲ LIGOS
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 778-2880, rez. 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydymas
Kaibame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
IR ODO CHIRURGIJA
(Aukštai nuvertinti kabinetai)
Priklauso Holy Cross ir Christ Ligonioms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ots. 735-4477;
Rez. 248-0067; arba 248-6581
DR. E. DECKY
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Ne chirurginis išsiplėtusių venų
hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road, Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalai esant atvažiavimui ir namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE MCENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KIDKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALYBĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tomasonio kabineta perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

PASIRYŽIMAMS

Baigiant 1989 metus ir pradedant naujuosius 1990 metus, daug kas peržvelgia pragyventus metus — ir ne vien visuomeniniame, tautiniame kontekste. Daugelis peržvelgia ir savo pragyventus metus, prisimindami asmeniško, šeimos gyvenimo įvykius.

Kai kurie įvykiai mus paveikė, bet įvyko be mūsų valios. Kitus įvykius mes patys pagal savo pašaukimą, gyvenimo planą, viziją stengėmės vykdyti, ir jie daugiau ar mažiau pasisekė. Kai kurių mūsų gyvenimo įvykių ar darbų sėkmė ar nesėkmė sprendžiama peržvelgiant iki šiol pragyventų gyvenimo rezultata, kitų įvykių — kasdien, bendraujant su Dievu, prašant pagalbos darbui, atsiprašant, jį ar kitą žmogų užgavus ar pažado neištesėjus, džiaugiantis, dėkojant, kad Dievas padėjo ką nors įvykdyti, gerai pasiegti, ar kad apsaugojo nuo kokios nelaimės.

Ne visi turime lygiai artimą, nuolatinį ryšį su Dievu savo gyvenime, bet visi galėtume jį pagyventi, kas gerokai palengvintų gyventi. Tuo tikslu Kristus, būdamas žemėje, išmokė savo mokinius gyventi tokioje bendruomenėje, kuri padėtų taip artimai su juo gyventi. Ši bendruomenė yra Bažnyčia, o tam gyvenimui su Dievu skatinti ir ugdyti Dievas davė sakramentus.

Vienas mažiausiai suprastų sakramentų po Vatikano II-jo susirinkimo pakeitimų yra dabar vadinamasis „Susitaikymo“ sakramentas — anksčiau vadinamas Atgailos sakramentu, arba paprastai išpažintimi. Atgailos sakramento praminimas „išpažintimi“ tik išryškina, kodėl Vatikano II susirinkimas reikalavo ir šio sakramento apeigas taip pakeisti, kad jos išryškintų tikrą šio sakramento veikimą ir prasmę: svarbiausia yra ne žmogaus kaltė, o Dievo gailestingumas, ryšio su mylinčiu Dievu atstatymas.

Pagal senąsias apeigas, žmogus privačiai pasirodavo sakramentui (o neretai iš skubos, bet pareigos visai nepasirodavo, tik seną nuodėmių sąrašą kartodamas), ir tada įėjęs į tamasią klausyklą, nematomam, tik girdimam kunigui pasakė savo tamsius darbus ir gaudavo išrišimą su atgailos uždaviniais. Tai pabrėžė žmogaus asmeninę kaltę. Žinia, ir pagal atnaujintas apeigas žmogus pripažįsta savo asmeninę kaltę, atsakomybę už nuodėmes. Bet senosiose apeigose dažnas taip stipriai pergyvendavo savo kaltę, kad net ir Dievas rodėsi kietu, beveikiu teiseju, per kunigą užduodantis kartais ir nepaneigiamai sunkias atgailas. Tuo tarpu šio sakramento pagrindinis tikslas ir poveikis visuomet buvo ir dabar tebėra ne žmogų jo kaltę rodyti (ją žmogus jaučia ir be sakramento pagalbos), o padėti jam pergyventi tai, kad nežiūrėtų jo sunkių nuodėmių ir kaltės, Dievas, iš savo gailestingumo ir meilės, išpažintą nuodėmę visuomet atleidžia ir specialiomis malonėmis padeda pastangose nebesusidėti.

Dėl Vatikano II-sis susirinkimas prašė, kad šio sakramento apeigos būtų taip pakeistos, kad jose tikintysis, prisipažinęs konkrečius savo dorovinius trūkumus — nuodėmes, ryškiai, neabejotinai ir kiekvieną kartą patirtų Dievo gailestingą, atleidžiantį, paskatinantį meilę. Todėl, atnaujinus sakramento apeigas, buvo pakeistas ir jo pavadinimas: dabar jau nebe Atgailos sakramentas, o Susitaikymo. Tiek apeigose, tiek ir sakramento pavadinime iškeliamas

ne žmogaus vaidmuo sakramente — ne jo kaltės išpažinimas ir atgailojimas už padarytas nuodėmes — o Dievo vaidmuo: jo veikimas, kaip Tėvo, išbėgančio į kelią pasitikti sugrįžtančio sūnaus palaidūno, paties padedančio sūnui su juo vėl susitaikyti.

Naujosios apeigos nenukenkina nuodėmės realybės (nes neprispazinimas, kad padarytas nuodėmę suardė ryšį su Dievu, nebūtų reikalo ir susitaikyti), bet parodo, kad nuodėmė niekuomet nėra reikalo turėti paskutinį žodį mūsų gyvenime. Paskutinis žodis yra Dievo atleidžiantis ir paskatinantis, pastiprinantis gailestingumas.

Todėl pagal naująjį ritą yra duodama galimybė išpažinti atlikti ne tamsioje klausykloje klūpant (dažnai skubant, nes ir daug kitų žmonių laukia eilės), bet jaukiame kambaryje, susitarus iš anksto dėl laiko, kad būtų sąlygos su kunigu pasikalbėti apie savo dvasinį gyvenimą. Pradedama su skaitiniu iš Šv. Rašto apie Dievo gailestingumą. Tad prisimename, kad pripažįstame savo kaltę ne teisišiam, smerkiančiam Dievui, o atleidžiančiam, i savo draugystę kviečiančiam Dievui. Ir pasakę nuodėmes, išrišimą gauname ir Kristaus ir Bažnyčios vardu. Tai privati sakramento forma pagal naujasias apeigas.

Bet naujosios apeigos yra ir bendruomeninė sakramento forma, kuri yra taip pat svarbi ir reikalinga, nors nepakeičianti privačiosios sakramento formos. Senoji Atgailos sakramento apeigų forma neparodė nuo pat pirmųjų dienų Bažnyčioje tikimos sampratos, kad kiekviena nuodėmė — net ir „privatiauasia“ — ne tik individuali atskirai, tolia nuo Dievo, bet ir tikintųjų bendruomenę ardo, mažina Dievo dvasios, meilės buvimą joje, ir tad yra nusikaltimas ne tik prieš Dievą, bet ir prieš žmones — Bažnyčią. Todėl atnaujintasis sakramentas nuodėmės ne tik čia minėtoje privatioje formoje, bet ir bendruomeninėje.

Čia kunigas sukviečia žmones, kurie kartu išklausė Dievo žodžio, atsiliepia psalmėmis, giesmėmis, ir būdami tikintųjų bendruomenėje, pergalvoja savo gyvenimą, savo atsakomybę prieš Dievą dėl savęs, šeimos narių, artimo ir bendruomenės. Tuomet jie (žinoma privačiai) kunigui pasako, išpažįsta savo asmenines nuodėmes — tuos atvejus savo gyvenime, kuriuose yra reikalingi Dievo pagalbos, nes nori pasikeisti. Jei dėl didelio skaičiaus žmonių bendros apeigos neleidžia kiekvienam savo nuodėmių kunigui pasakyti, duodamas bendras išrišimas, su sąlyga, kad sunkiasias artimoje ateityje kunigui asmeniškai išpažinti.

Šiose apeigose tikintieji giliau išgyvena krikščioniško siekimo sekti Kristumi bendrąsias pastangas, patiria bendruomeninės maldos ir siekimo tobulėti liudijimą ir tuo dažnai susilaukia didesnės paskatos ir dvasinio pasiryžio keisti gyvenimą tobulybės pusėn. Dažnam tikintajam grupinis pasiruošimas sakramentui padeda ir geriau asmeniškai pasiruošti ir gyviau pajusti Dievo gailestingumą ir malonę.

Tad Susitaikymo sakramente turime didelę dvasinę pagalbą, siekiant, kad šių naujųjų metų pasirizymai iš tikrųjų neliktų tik tuščiais, bergždžiais norais. Naudokimės juo!

a.j.z.

TIESOS LANGAS

Nusikaltimai ir nusikaltėliai Lietuvoje

„Kai atvažiuoju į Ameriką, pirmą kartą pajutau keistą, visiškai naują dalyką, būtent gyvenimo džiaugsmą“, kalbėjo Romualdas Ozolas, Sąjūdžio „Atgimimo“ redaktorius. „Amerika gyvena džiaugsmingai“, tęsė jis, „Žino kur ji yra, ką daro, ką nori padaryti. Yra irėjimo tikrumo nuotaika. Lietuvoje dar nėra to džiaugsmo polinkio, kurį būtų galima pavadinti šviesiu“.

Tokiais žodžiais pradėjęs savo mintis, Ozolas Chicagoje toliau kalbėjo apie Lietuvos dvasinę padėtį ir atsakingumą už jos dabartinę būklę. Šiame adv. Povilo Žumbakio iniciatyva surengtame pobūvyje kalbėjo ir antras prelegentas Mečys Laurinkas, kuris yra Stalizinimo nusikaltimų tyrimo komisijos sekretorius.

Istorijos kataklizmai

Ozolas aiškino, kad Lietuvos šiandieninis atgimimo gyvenimas yra įtemptas ir kartais „super-rimtas“. Jis dar yra kupinas nepasitvirtėjimo ir net baimės. Gyvenimo džiaugsmas, kuris pradėjo atsirasti pernai metais, dar nėra sveikas ir normalus. Dvasia, kuri yra kilusi Lietuvoje, nėra atėjusi iš šviesos, o iš tamsos.

Savo analizėje prelegentas pabrėžė, kad visa eina iš praeities, o per praėjusį pusę šimtmečio Lietuva buvo vedama žemyn ir nebūtų. „Kas liko Lietuvoje po karo? O kas buvo lig to? Daug dešimtmečių net nežinojom, kas buvo Lietuvoje iki 1940 metų ir dar dabar daug kas nežino. Darosi šurpų ir gaudų. Tautų išuodymo faktai lieka istorijoje“.

Anot Ozolo, tokios žudynės nėra atleistinas dalykas. Jas galima suprasti, atrasti argumentų, bet ateisti tai ne. Tačiau taip pat reikia išsivaduoti iš keršto. Čia ir yra esmė ir didelis išbandymas — ar žmogus puls į keršto pragarą ar ne? Kerštas užkrauna dvasiai bedugnę našta. Tai nereiškia, kad nusikaltėliai neturėtų būti baudžiami. Anaipolt, jie turi teisėtai gauti tai, ko jie nusipelnė. Kiekvienas nusikaltęs žmogiskumui ir žmoniškumui turi būti teisiamas ir jam visuomenė turi paskirti nustatytą bausmę, argumentavo Ozolas.

„Negalime galvoti apie ateitį, planuoti, kol visiškai aiškiai nesuprasime, nesuvoksime

RASA RAZGAITIENĖ

būtiškojo mūsų likimo tragizmo. Viso žmogaus, kaip tokio tvartinio, pasmerkimo. Lietuva buvo patekusi į istorijos kataklizmus“.

Prelegento nuomone, Lietuvoj likusių likimas buvo baisiausias. Pabrėždamas, kad jis nenori sumenkinti išeivijos tragedijos, tačiau jis paminėjo, kad jie turėjo atamos taškus. Išeiviją palaikė laisvos Lietuvos vizija, o tremtiniai tiesumo jautimas ir drąsa. Tos drąsos Lietuvos žmonės dar ir šiandien neatgavė.

O Lietuvoj likusiems buvo sukurta normalaus gyvenimo iliuzija. Tai buvo baisi apgaule, kuri įsiurbė ne vieną tautietį. Buvo nuolatinis spaudimas, slėgimas, nužmoginimas, stūmimas žmogaus atgal į žemę, į nebytis tamsą. Buvo pasmerktas gyvenimas, kultūra, mintys ir viltys. Šitokio siaubingo palikimo ženklai dar yra.

Ozolas toliau apibendrinio kartas, išaugusias po 1940 metų ir nušvietę jų savybių bruožus. Anot jo, 1940 metų karta, t.y. jo karta, patyrė dvasinę ir intelektualinę dykumą. Šviesa buvo matoma tik anoj pusėj. Tai pirmoji karta, kuri pradėjusi ne tik save, bet ir vienas kitą naikinti, nes jie liudininkai, jog buvo gyvenama kitaip. 1950 karta beveik visiškai „susivirškinusi“ ir praktiškai išėjusi į gyvenimą be pėdsakų. Ji augusi apsupta ideologinio melo ir visiškai buvo izoliuota nuo normalaus gyvenimo sąlygų. 1960 karta yra persilaužimo karta. Joje matoma bandymai rasti idealizmo pradmenų, kurie keltų žmones. Ji gal dar parodys save. 1970 karta išaugusi iš tėvų, kurie išaugo Lietuvoje be šaknų, ir yra priėmusi tas struktūras, kurios susiformavo Lietuvoje spaudimo ir politinės destrukcijos sąlygose. Joje matomas taikymasis prie aplinkos ir nutylėjimas. Ji yra išaugusi visiškai ant netiesos pamato.

Jei dalykai būtų taip ir ejo toliau, būtų buvę prieita prie visiškios žmogaus ir kultūros sunaikinimo ir degradavimo. Sąjūdis, anot Ozolo, tai tikras stebuklas. Tai pirmas tiesos ir žmogiskumo siekis prasiveržti. „Toks šviesos blyksnis, kuris kol kas apakines visus ir turbūt net neleidžiantis dėl savo spindulingojo išgelgti tai, ką jis apšvietė. Tas susižavėjimas,

tas grožio ir gerio pojūtis po truputį praeina. Pradedam dalykus žiūrėti pro tiesos langą. Dar ieškom durų išeiti lauk ir išvesti kitus į normalaus buvimo erdvę“.

Toks išėjimas yra galimas tik su savarankiškos valstybės būtimi, teigė prelegentas. Pasaulyje Lietuvos nėra, nes nėra jos vardo. Lietuva yra pareiškus savo norą nemirti ir likti gyva pasaulyje. Padėtis dar daugiau komplikuoja, nes kartu su dvasios atkūrimu ir dvasinio nužmoginimo palikimo įveikimu reikia atstatyti ir formas, kurios užtikrins normalias dvasios sklaidos galimybes, kalbėjo Ozolas. Lietuva žiūri į Europos kitus kraštus kaip modelius.

„Kuo šiandien stiprus Sąjūdis?“, baigdamas klausė Ozolas. „Tuo, kad teikia vilties prieš tą penkiasdešimties metų paliktą supresuotą klodą. Sąjūdis konkrečiai leidžia, moko ir net reikalauja dalyvauti atgimime“.

Atsiminimų turtas

Pradedamas savo kalbą, Mečys Laurinkas pareiškė viltį, kad po šitokių susitikimų ryšiai tarp emigracijos ir Lietuvos pasikeis ir bus tampsresni. Anot jo, Lietuvoje tremtiniai ir tremimų reikalas niekada nebuvo išblėses, tačiau jis niekuomet nebuvo ir keliamas į viešumą. Jis egzistavo šeimų rateliuose, pokalbiuose. Pašnibždomis buvo kalbama apie tai arba iš viso nutylima, bijant vaikams ką sakyti. Išskeltos disidentams bylos primindavo tremimų tragediją.

Komisija, kurioje dalyvauja Laurinkas, buvo pirmoji, kurią Sąjūdis įkūrė. Jau prieš beveik dešimt metų buvo pradėta akcija pradėti suregistruoti visus deportuotus ir politinius kalinius tiek 1940-41 metų, tiek pokario metų, tačiau atsiliepiamas buvo menkas. Prof. Juliusas Juzeliūno pastangomis buvo įsteigta komisija, kuri toliau apsiėmė platinti informaciją apie deportavimo aplinkybes. Komisijoj dalyvauja 26 nariai.

Laurinkas teigė, kad komisija nesitikėjo tokios nepaprastos reakcijos. Dvi savaitės po projekto paskelbimo „Sąjūdžio žiniuose“ susilaukta 2,000 anketų, o po šešių mėnesių jau turėta 20,000. Lig šiol surinkta

100,000 su žiniomis apie 250,000 deportuotų, išvežtų ar sunaikintų. Kartu su anketomis žmonės rašė laiškus, kuriuose išsipašakojo viską, ką matė, ką pergyveno, kaip grįžo, kaip gyveno ir gyvena. Prelegentas konstatavo, kad tai unikali medžiaga, kurios turbūt neturi nė viena tauta.

Kartu su komisijos veikla pradėjo steigti Tremtinių klubai. Jų dabar yra apie 40 įvairiuose rajonuose, miestuose, miesteliuose. Jo žodžiais, „tai antras stebuklas Lietuvoje“. bendrai šis projektas ir jo paskirtis davė didelį postūmį ir Sąjūdžio veiklai. Tremtinių susitikimuose salės yra sausakimšos ir jos dalyvių pogramų niekas nerezisuoja. Mėgindami prisitaikyti, ir susirinkimus ateina ir valdžios, prokuratūros pareigūnai, prieš kuriuos šie tremtiniai ir politiniai kaliniai anksčiau drebėdavo. Laurinkas pasakojo, kad yra buvę taip, kad tokiuose atvejuose kokia senutė stotiai į akis yra pareigūnui pasakiusi: „Tu dalyvavai vežimuose. Kodėl tu čia atėjai?“ Valdžia jau nebegalė toliau aiškinti ir filosofuoti apie siaubingus Lietuvos įvykius. Tie laikai yra pasibaigę. Dabar reikia klausyti: „Kokie yra faktai? Kiek buvo ištremtų, kiek liko be pastogės, kiek dabar persekiojamų, kiek gyvena ant skurdo ribos?“

Prelegentas apibūdino komisijos veiklą, kuri prasidėjo su tremtinių registracija, bet tuoj išsiplėtė į kitas šakas. Prisiminimai yra spausdinami ir žmonės „katinami užfiksuoti savo pergyvenimus. Yra susidariusi teisininkų grupė, kuri rengs projektus dėl tremtinių bent materialinės kompensacijos už pergyventą vargą. Yra įsteigti šalpos fondai ir organizuojama juridinė konsultacija tiems, kurie siekia atgauti turtą.“

Yra reikalaujama, kad būtų atverti saugomo ir Vidaus reikalų ministerijos archyvai. Anot Laurinkaus, archyvai šiuo metu yra naikinami. Buvo Ozolo stengtasi per Aukščiausią tarybą prarasti laikiną nutarimą, kad Lietuvos archyvų naikinimas būtų sustabdytas. Tokį nutarimą Estija jau šį rudenį priėmė. Dėl šio pasiūlymo Ozolas stipriai susirėmė su saugomo komiteto pirmininku Eismantu ir nutarimas nebuvo priimtas. Saugumas naudojausi esančiomis instrukcijomis, kuriose parašyta, kad galima kiekvienai įstaigai dalį savo turimos medžiagos sunaikinti, sudeginti ir išmesti

(Nukelta į 4 psl.)

DIDŽIAUSIAS VISUOMENĖS PRIEŠAS

Etninė pasakėlė

ANTANAS MUSTEIKIS

3

Įdomi yra Karpio ir komunistinio ideologo laikysenų paralelė materialinių gėrybių atžvilgiu. Abudu sutinka, kad nuosavybė aplamai yra dėmėta, nes jos savininkai turį būti išnaudotojai: Karpio bankai tik išvaržo ūkininkus, o sovietiškaip apibūrinama „buržuazija“ tik akriaudžia darbininkus. Tad kiekviena nuosavybė turėtų būti visuomenės turtas. Sovietijos kasdienėj praktikoje tai ryškiai išreiškiama „mūsų“ sąvoka, kurios priešprieša yra „mano“. Pastaruoju atveju nuosavybė yra saugojama kaip savo akis, o pirmuoju ji yra maloni prašalaitė, t.y. niekam nepriklausantis daiktas, kurį galima „režti ir plėsti“ kiekviena patogia proga. Abiem Karpio ir sovietinės aplinkos atvejais klesti visuomeninės benormiškumas. Tai yra pagrindinis dviejų santvarkų skirtumas: Amerikoje bei Vakaruose valdžia aplamai kovoja su tokiu turto plėtimu ar žmonių grobimu, o Sovietijoje pati valdžia ir jos statybiniai eina Karpio pėdomis. Karpis atstovauja mažumai, nors joje atsirai ir valdžios politikų bei pareigūnų, o Sovietijoje pati valdžia duoda toną visam kraštui. Karpio benormiškumas yra atviresnis, nuobirdesnis, o sovietinis — slaptesnis, ciniškesnis. Sovietijoje pirmoji — vad. „buržuazinė“ karta, iš kurios nuosavybė buvo atimta (gal ir jos įpėdiniai), žino, kad nėra jokios nuodėmės prieš progos, pripuolus prie „mūsų“ turto, atsiminti bent dalį savo nuosavybės. Bet ir kitos kartos puikiai suvokia, kad valdžiai, kuri

vaidina, jog ji mokanti algas, dera tuo pačiu atsilyginti, t.y. vaidinti, kad jai dirbi. Ir tai tuo labiau, kai krašto masės — valdžios podukros akivaizdžiai regi, kaip valdžia ir jos statybiniai „režia ir plėšia“, veidmainingai prisidengę komunistinės ideologijos skraiste, kuri neturi jokio ryšio su praktine tikrove. Tai, savaime aišku, ir masės veda į benormiškumą. Karpis gali nesuvokti, kad jis vadovaujasi benormiškumu, o sovietinis, valdinyš savo benormiškumą puikiai suvokia.

III

Išskirtinės, priekiaštingos (antivisuomeninės) draugystės teorija (differential association) yra tiksliai apibūdinama liaudies žodžiais: pasakyk man, kas tavo draugai, ir aš pasakysiu, kas tu pats esi. Kriminalinė elgsena, priemonės, motyvacija bei pateisinimai yra igijami bei išmokstami mažose grupėse, kurios kai kuriais atžvilgiais nukrypsta nuo visuomenės normų. Paprastai tai įvyksta, kai tikslai yra visų visuomenės narių įsisavinami (pvz. pasisiekimas), o priemonės jiems pasiekti (pvz. išimoksinimas, sugebėjimai) yra ribotos, tad griebiamasi pakaitos priemonių, nors jų platioji visuomenė ir neapbruotų.

Karpis pateikia daug smulkmenų, kurios rodo, kaip jis išmoko nelegaliai elgtis. Prisimena jis savo vaikystę Topekoj, Kansas. Dešimties metų kū neramuolis mėgo dykinti gatvių sankryžoj ir stebėti, kaip kekčy- no vedėjai suveda klientus su prostitutėm ir kaip lošimų namai savo verslą tvarko. O ypatingai jis vertino draugystę su aštuoniolikmetiu paaugliu Artūru, kurs atvyko į miestelį tiesiai iš pataisos namų. Berniukas jau buvo įpratęs užsidirbti atsitiktinių dolerėlių už pasitarinavimą pasiuntinimo, nunešdamas žinia, laiška ar pakietėlį vad. narkotikų operatoriams. Vargiai jis žinojo, kad tos paslaugos galėjo prasilenkti su legalumu, bet jam buvo amagu. O dabar ir mėtų

tam, ir vėtytam Artūriui (big shot) pasiūlius drauge įsilaužti į maisto krautuve, jis pasijuto lyg į rojų pakviestas. Tai atvėrė plačias duris į karjerą. Netrukus savo miestely jis tapo nuosavos, vieno asmens imonės meistru — plėšliu.

Chicagoje Karpis buvo pasukęs į tiesų kelią ir jo laikėsi pora metų, kol 1925 m. pavasarį jį užklupo kažkokie širdies negalavimai. Daktaras jam patarė surasti darbą, kurs būtų mažiau įtemptas. Tada jis metė savo padorų darbą ir — ar ne likimo pokštas? — sugrįžo prie smageinio, tarsi plėšikavimas būtų mažiau įtemptas...

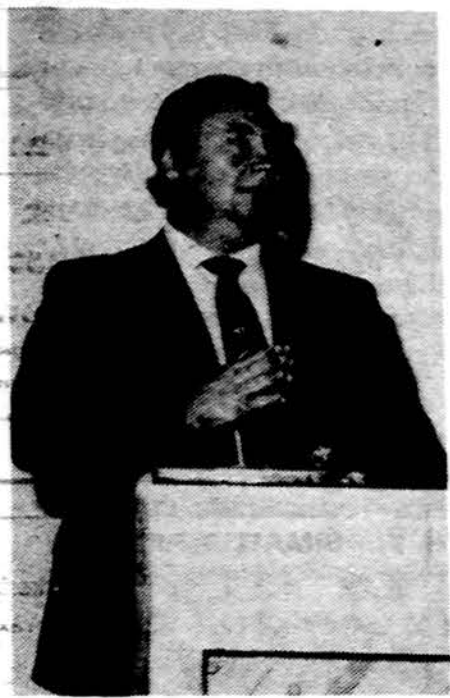
Kitais metais eilinio apiplėšimo metu netikėtai pirmą kartą jis buvo areštuotas ir po teismo pasijutęs penkerius metus „pasimokyti“ pataisos namuose. Jei pasiuntinytė narkotikų versle buvo jo pradžios mokykla, o Artūro instrukcijos — vidurinė, tai „reformatorija“ (pataisos namai) — universitetas. Čia jis susitiko su žymioju nusikaltėliu Lawrence Devol ir jo bendrais, kurie pasidalino savo profesinę patirtimi su naujoku Karpium, talentingu studentu. Karpis su savo naujais „mokytojais“ išsilaužė iš „reformatorijos“, buvo pagautas, o atlieks bausmę, jau atsidavę organizuotus sutvės žygiams.

Visa Karpio draugų buvo to paties plauko. Jo didžiulias draugas (Freddie Barker) buvo „natūralus žudikas“. Jo bendrininkės moterys bei sugyventinės buvo nusikaltėlių draugų giminės ar ir pačios nusikaltimų dalyvės. Išimty sudarė pirmoji žmona, kuriai dailiai apsiėngęs ir tinkamą manierą Karpis buvo prisistatęs kaip „salesmanas“, tik netrukus ir toji privalejė taikytis prie nuolatinės gyvenviečių kaitos, policijai lipant ant kulnų. Tad ir priekiaštingos draugystės teorija patvirtinama Karpio draugės duomenimis.

(Bus daugiau)

VIENA DIENA IR VIENA SAVAITE

AURELIJA M. BALASAITIENĖ



Gediminas Purlys
Nuotr. D. Blynaitis

Clevelando Čiurlionio ansamblis per trumpą laiką pradės tris savo vadovus, mirus muz. Alfonsui Mikulskiui ir Rytui Babickui, o Broniui Kazėnui pasitraukus iš pareigų, iš Lietuvos atvykusio, prityrusio muziko ir dirigento Gedimino Purlio asmenyje rado puikų, kvalifikuotą, energingą ir visų choristų per trumpą laiką pamėgtą vadovą. Praradus vadovus, ansamblio vadovybė autarė pasikviesti lietuviškos žainos specialistą iš Lietuvos. Dideliam čiurlionių džiaugsmui, su Lietuvos muzikų talka ir rekomendacijomis, sutiko atvykti Gediminas Purlys, Klaipėdos konservatorijos dirigavimo katedroje einantis profesorius pareigas ir jo įkurto „Atgajų“ dainos vieneto vadovus, su kuriu jis turėjo daugiau kaip 60 pasirodymų beveik visose Žemaitijos bažnyčiose ir salėse. 1985 metais Lietuvoje buvo išleista jo aranžuotų, harmonizuotų ir originalių dainų didelė knyga „Draugystės žvaigždės“, skiriama vidurinių mokyklų mūšiams chorams. Jo vadovaujami chorai yra kelių dainų švenčių laureatai.

Naujo vadovo atvykimas pakėlė ansamblių nuotaiką, besirušiant ateinančiais metais minėti ansamblio aukštinį jubiliejų. Alfonsas Mikulskis suburti į liaudies muzikos ir dainos vienetą Vilniuje 1940 metais Čiurlionių okupacijų dienomis džiugino lietuviškas širdis ir kitataučių tarpe propagavo mūsų kultūros lobius. Geradarių pastangų dėka didžiajai ansamblio daliai kartu su vadovu Alfonsu Mikulskiui ir pavyko įsikurti ir toliau savo darbą tęsti Clevelande, puoselėjant meilę lietuviškai dainai ir muzikai.

Lapkričio 2 dieną atvykęs į Clevelandą, jau pirmą savo

viešnagės sekmadienį sušaukė repeticiją ir susipažino su ansamblio nariais. Prasidėjo įtemptas darbas, repetuojant net šešis kartus per savaitę, chorą padalinus atskirais balsais ir ji sujungus. Repeticijoje Gediminas Purlys praleidžia daugiau kaip tris valandas. Jo pagrindinis tikslas yra paruošti ansamblį 50 m. jubiliejui, suderinant repertuarą prie Lietuvoje vykiančios dainų šventės programos.

Iš pokalbio su ansamblio ilgamečiu pirmininku Vladu Plečkaičiu paaiškėjo, kad ansamblis yra gavęs kvietimą dalyvauti Lietuvos dainų šventėje, tačiau sprendimas būsias padarytas tik po Kalėdų. Pirmininkas taip pat pabrėžė, kad naujasis ansamblio vadovas Gediminas Purlys dirba be jokio atlyginimo, tik jam esąs užtikrintas pilnas užlaikymas.

Prabėgus vieneriems mėnesiams ir vienai savaitei nuo jo atvykimo, turėjau malonumą pasikalbėti su Gediminu Purliu.

„Man susidarė įspūdis, kad tai kolektyvas su praktiniu patyrimu, tačiau pastebiu, kad nėra išvystyta dainavimo artikuliacija, vokalinė pusė ir kvėpavimo lavinimas. Tačiau į visa tai žiūriu labai optimistiškai, nes matau nepaprastą geranoriškumą, dideles pastangas suprasti mane, išmokyti naujus kūrinius ir prisitaikyti prie mano reikalavimų. Jie pradėjo suprasti mano ranką, nes dirigentas viską išsako judesiais. Su ranka galima viską pasakyti. Mane ypatingai džiugina beveik šimtaprocentinis repeticijų lankymas“.

Paklaustas apie jo reakciją dėl dainų šventės atšaukimo Gediminas Purlys atvirai pasisakė: „Apie tą patyriau Chicagoje mokslo ir kūrybos simpoziumo metu. Tai buvo labai netikėta. Norėjau sužinoti motyvus. Pagrindinis argumentas esąs tas, kad nenorima trukdyti dainų šventei Lietuvoje ir reikia su ja solidarizuotis. Kitas, pusiau miglotas motyvas, buvo tas, kad chorai negalėsia suspėti tinkamai pasiruošti iki liepos 1 dienos. Aš betgi manau, kad yra nusikalstama dviem atvejais.



Svečiai iš Lietuvos lankantis Clevelande. Iš kairės: Gaila Klimaitė, J. Westbrook, tarybos prez. svečias iš Lietuvos Kazimieras Uoka, dr. Vytautas Stankus, tarybos narys R. L. Pianka, Aurelija Balasaitienė (nėra tarybos nario M. Polansek).
Nuotr. A. Balasaitienė

PLEČIASI DONNELLEY FIRMA

Stipri Donnelley's spausdinimo firma Chicagoje plečia savo veiklą, norėdama laimėti darbus šiaurinėje Amerikoje. Donnelley už 570 mil. dol. įsitvirtina Meredith bendrovėje, kurios centras Des Moines, ir taipgi Burda šeimos spausdinimo firmoje Vakarų Vokietijoje.

UGNIAGESIO TRAGIŠKA MIRTIS

Degant baptistų šventovei Rose of Sharon, 2950 S. Warren Blvd., Chicagoje, žuvo ugniagesys Kelvin L. Anderson, 27 m. Tik po ilgo ieškojimo spiginančiame šaltįje buvo surastas jo lavonas pirmame aukšte, kur ant jo užgriuvo pastato stogas.



Kazimieras Uoka (dešinėje) kalbasi su Clevelando meru George Voinovich.
Nuotr. A. M. Balasaitienė

Visų pirma nuo praėjusios dainų šventės bus prabėgę septyneri metai. Antroji neigiamybė yra ta, kad atslūgsta tautinė nuotaika. Man atrodo, kad negalima laukti ir atidėti. Jei nenorima šventę rengti liepos 1 dieną, tai būčiau linkęs ją suvėluoti, kad ir savaite anksčiau, ją suderinant su Joninėmis, birželio 24 dieną. Būtų ir vėl argumentuojama, kad chorai nespės pasiruošti, bet man atrodo, kad pagaliau tebūna menkesnis repertuaras, kad tik šventė nebūtų nustumta dar vienerius metus. Galima ją nukelti ir rudens Padėkos dienai, bet tik ne į 1991 metus. Mano didžiausia svajonė yra dalyvauti dainų šventėje Chicagoje, bet dar neprarandu vilties. Man yra ypatingas išgyvenimas: ansamblis atvežtas iš Lietuvos, o dabar Lietuvos lietuvis veža jį atgal į Lietuvą. Jis nuvažiuos ir grįš“. G. Purlys taip pat pareiškė, kad, pravėrus atvirą balsavimą, jis didžiausią balsų daugumą buvo išrinktas vienu iš Lietuvos dainų šventės dirigentų. Paklaustas, ar būtų įmanoma dalyvauti abiejose šventėse, jis tik nusijuokė: „Pasibaigus vienai, sėdėčiau i lektuvą ir atsidurčiau antroje“.

G. Purliui buvo sudaryta proga lankytis Akrono universitete, kuriame profesoriauja muzikė Danutė Liaubienė. Susipažinus su studentų choro chorvedžiu, jis buvo pristatytas studentams, kurie svečią pasveikino aplodismentais. Jam buvo pasiūlyta stebėti choro repeticiją, ruošiantis „Traviatos“ pastatymui kovo mėnesį. Jis papasakojo repeticijos įspūdžius: „Buvau sužavėtas. Prieš repeticiją, kol dar nebuvo chorvedžio, studentai elgėsi nepaprastai laisvai, tipiškai amerikietiška. Sugulė ant

gogo darbą, kokio tikisi pažymio ir t.t. Tie lapai bus perduoti dekanatui, o pedagogas taip pat galės padaryti išvadą apie patį save: kaip ir ką jis praleido, ir ką neatkreipė dėmesio. Tai pamoka ir patiam profesoriui. Be abejo, tas padeda užmegzti kolegiskumą tarp studento ir profesoriaus ir sustiprinti tarpusavio kontaktą. Tai pamoka ir man. Grįžęs į Klaipėdą, bandysiu ir aš ką nors panašaus“. Prasidėjus naujam semestru, jis yra pakviestas diriguoti tam chorui. „Noriu išbandyti, ką galima nemokant kalbos padaryti su choru“, šyptelėjo jis.

Pirmasis Čiurlionio ansamblio pasirodymas viešumoje su nauju vadovu bus ateinančių metų Vasario 16-osios dienos minėjime Clevelande. Gegužės 5 dienos vakare įvyks didysis jubiliejinis koncertas, o gegužės 6 dieną Dievo Motinos parapijoje giedos Mišių metu. Gegužės 19 dieną ansamblis gastoliuos Chicagoje, Margučio radijo valandėlės šventėje. Matant, su koku entuziazmu Čiurlionio ansamblis ruošiasi savo jubiliejui ir išėjimui į sceną su nauju repertuaru, reikia tikėtis, kad juo susidomės ir

DRAUGAS, penktadienis, 1989 m. gruodžio mėn. 29 d.

5

kitos kolonijos. Ansamblio istorija rodo, kad nėra didesnės proga pamatyti naująjį ansamblio vadovą Gediminą Purli kolonijos, kurioje jis nebūtų scenoje ir susipažinti su „jo koncertavęs su dideliu pasisekimu. Yra būtina išnaudoti proga pamatyti naująjį ansamblio vadovą Gediminą Purli kolonijos, kurioje jis nebūtų scenoje ir susipažinti su „jo

Kas išmatuos to ilgesio gilybę
Ir grožį pasakos tavos,
Kurį nuauksina sužydę
Miškai tėvynės Lietuvos...

J. Augustaitytė-Vaičiūnienė

A.†A. KAZIMIERUI KYNUI

mirus, liūdintiems žmonai, sūnui ir dukteriai reiškiamo gilią užuojautą.

Zota ir Gediminas Mickevičiai

Mielai

A.†A. RITAI GRINIENEI

mirus, jos vyrui ANTANUI, sūnams JONUI, TOMUI, PETRUI, MIKUI bei jų šeimoms mūsų nuoširdi užuojauta.

Giedrė ir Povilas Žumbakiai

Brangiai mūsų draugei

A.†A. RITAI

mirus, jos vyrui ANTANUI, sūnams JONUI, TOMUI, PETRUI, MIKUI ir jų šeimoms daug meilės ir užuojautos.

Dana ir Albinas Kurkuliai
Irena ir Jonas Pabedinskai

Pradedant 1988 m. lapo 2 d., kas šeštadienį
8:40 iki 10 v.v.
per WPNA (buv. WOPA stotis) 1490 AM

Žemė L

„Nauja radijo laida šiuolaikiniam lietuviui“
lietuvių bei anglų kalbomis

Muzika - sveikata - moterų pasaulis - sportas - literatūra - kinas - satyra

Labanaktis, vaikučiai

„Pasakų pasaulis mažamečiams lietuviukams“

8:30 v.v. iki 9:40 v.v.

Alliance Communications, Inc.
408 South Oak Park Avenue, Oak Park, IL 60302
tel. nr. 848-9980

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!



Paid and
Compounded
Quarterly

see us for
HOME financing.

AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT
TO FIT YOUR INCOME



Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILL 60608
Peter Kazanuskas, Prs. Tel.: 847-7747
Hours: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGOLAND SINCE 1905

GAIDAS-DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai - (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas - (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas - (1-312) 523-0440

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas - (1-312) 476-2345
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonas (708) 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
2424 West 69th Street - Tel. (1-312) 737-1213
11028 Southwest Hwy. - Tel. (708) 974-4410
9236 S. Roberts Rd. - Tel. (708) 430-5700

BUTKUS - PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas - (708) 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

VANCE

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA
DIREKTORIAI
1424 So. 50 Ave., Cicero, Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. (708) 652-5245

We Do DIGITAL CONVERSION



valzdajuosčių iš IR I
PAL, SECAM, NTSC.

Greitas patarnavimas,

Parduodame 110-120 video,
TV ir elektrinius reikmenis

(312) 338-9033

International Export House.

15750 S. HARLEM
ORLAND PARK, IL 60462
532-7799

2321 W. DEVON AVE.
CHICAGO, IL 60659
312-338-9033

APLINK MUS

x Šeštadienį, gruodžio 30 d., „Draugo“ administracija dirbs iki 12 valandos. Pirmadienį dėl Naujųjų Metų šventės „Draugas“ bus uždarytas. Antradienį, sausio 2 d., dirbs kaip kasdien „Draugo“ redakcija, administracija ir spaustuve. „Draugas“ po Naujųjų metų išeis trečiadienį, sausio 3 d.

x Amerikos Lietuvių Taryba pasiuntė Valstybės departamentui sekretoriui J. Bakeriui telegramą, prašydama kreiptis į Kremlį ir priminti, prieš M. Gorbačioviui vykstant į Lietuvą, kad tauta turi teisę į nepriklausomybę ir apsisprendimą.

x „Pirmieji žingsniai“, Kr. Donelaičio lit. mokyklų mokinių laikraštis, Nr. 1, išėjo iš spaudos. Prirašytas ir iliustruotas patį mokinių. Redaguota mokytojos Vida Brazaitytė ir Rima Polikaitytė, finansuoja Tėvų komitetas, nuotraukas daro J. Tamulaitis. Ilustracijos pirmame viršelio puslapyje Renatos Kvantaitės, paskutiniame – Danos Butts.

x Juozas ir Sofija Cibai, Lakeside, Mich., Zigmąs Jakimčius, Ann Arbor, Mich., Laima Predkeliene, Huntington Beach, Cal., Alfonsas ir Aleksandra Budnikai, Amsterdam, N.Y., kiekvienas atsiuntė po 100 dol. ir pratęse prenumeratą vieniems metams. Nuosirdus ačiū mūsų visiems garbės prenumeratoriams, rėmėjams.

x Marija Svoltenienė, Baltimore, Maryland, už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 25 dol. auką, o šv. Kalėdų ir Naujų metų proga „Draugo“ darbuotojams palinkėjo išvermės ir sėkmės lietuviškame darbe. Ačiū už viską.

x Vito Val, Oak Brook, Ill., John Valaitis, Burbank, Ill., Liūdas Volodka, Downer Grove, Ill., pirmieji atsiuntė po 25 dol. aukų už kalėdines korteles ir kalendorių. Labai dėkojame.

x Arūnas ir Irena Draugėliai, Naperville, Ill., Stella Sheputis, Cicero, Ill., pirmieji atsiuntė po 50 dol. auką už kalėdines korteles ir kalendorių. Nuosirdus ačiū.

x Norman Burstein, žinomas kailininkas, parduoda kailinius su didele nuolaida lietuviams. Skambinti vakarais: 708-677-8489.

x Chicagos KASOS skyriai linki visiems taupytėjams linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujų Metų ir praneša, kad KASOS įstaigos neveiks: pirmadienį, gruodžio 25, Kalėdų diena, šeštadienį, gruodžio 30 d. dėl metinių procentų apskaičiavimo ir sausio 1, Naujų Metų diena.

x Baltijos restorane geras lietuviškas maistas ir įvairūs kokteilai. Dvi salės įvairiems renginiams. Restoranas atidarytas kasdien 11 v.r. - 9 v.v. Uždarytas pirmadieniais. 8100 Roberts Rd., tel. 708-458-1400.

x Lietuvos keliauninkų dėmesui. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofoto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodromuose, įskaitant bilietus į kitus miestus – lėktuvais, traukiniais ar autobusais – skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą „VYTIS“ 718-769-3300.

x Naujųjų Metų diena Chicago arkivyskupijoje ir visame Illinois bus neįprastai šventė, nes sekmadienis ir Naujųjų Metų šventės šiemet bus viena po kitos. Bet bažnyčioje pamaldos bus kaip sekmadieniais ir kas turės laiko, galės išklausti šv. Mišių.

x Ona Kartanienė, Omaha, Nebraska, apmokėjo J. Sako-Sakevičiaus išleistą leidinį „Nepriklausomos Lietuvos seimų protokolai“ (18 knygų) ir padovanojo Vytauto Didžiojo universitetui Kaune savo velionio vyro Lietuvos kariuomenės pulkininko Juozo Kartano atminimui. Mokslo ir kūrybos simpoziume Chicagoje dalyvavo to universiteto prof. G. Kostkevičius ir, grįždamas į Lietuvą, tą leidinį išsiųžė. Kartanienė yra kilnus pavyzdys padėti bepriskeliantčiai Lietuvai.

x Kam vienam sėdėti namie per visų metų svarbiausią vakarą? Bus galima Naujuosius 1990 Metus sutikti Jaunimo centro kavinėje gruodžio 31 d. Sutikimą rengia Dainavos ansamblis, kuris visuomet surengia gerus sutikimus. Visi Dainavos nariai ir svečiai yra kviečiami.

x Žurn. Antanas Pleškys, Kazys Pabedinskas, Emelia Gaska, Marija Griškenienė, P. Naujokas, visi iš Chicago, Ill., Vytas Šemiotas, Riverside, Ill., Joana Drukteinis, Omaha, Nebraska, už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė po 20 dol. aukų. Labai dėkojame.

x Julius Zivatkauskas, Alina Skrupskelienė, Chicago, Ill., Juozas Lukas, Grand Rapids, Mich., pirmieji atsiuntė po 25 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Labai dėkojame.

x Dr. Birutė Kasakaitis, Chicago, Ill., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 50 dol. auką. A. ir D. Urbaičiai, Fairhope, AL, atsiuntė 40 dol. Nuosirdus ačiū.

x Lietuvių Fondui vajuas proga aukuoja: \$900 Ignas Verbyla, \$400 Petras Gauronskas, po \$100 Vladas Čyvas, Pranas ir Alina Kašubai, Jonas ir Elena Kontautai, Vladas Lopauskas, Bruno ir Evelyn Masio-kai, Balys ir Emilija Pakštai, Bronius ir Česlova Paliuliai, Jonas Prakapas, Vacius Prižgintas (pakartotinai), Juozas Tamašauskas. Lietuvių Fondas visiems dėkoja ir prašo aukas siųsti: 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629.

x Čikagos Jaunimo sąjungos N. Metų sutikimas įvyks Baltijos restorano patalpose, 8100 S. Roberts Rd. Sutikimas prasidės 9:00 v.v., sekmadienį, gruodžio 31 d.

x Sutikite Naujus Metus pas savus Playhouse sve-taineje! Jauki atmosfera, skanus maistas, upės šampano! Gros Hotel Carlos. Kaina 20 dol., 25 dol. prie durų (5 dol. nuolaida svečiams iš Lietuvos) Playhouse 2515 W. 69 St., Chicago, tel. (312) 476-9763.

x „Klionė ir Kauną“, A. Norimo premijuotas jaunimui romanas, jau atiduotas spausdinti. Iš anksto užsisakantiems kaina \$10. Čekius siųsti adresu: Andrius Mironas, 3764-B So. Atlantic Ave., Daytona Beach Shores, FL 32127.

x Albinas Kurkulis, akcijų brokeris, dirbas su Rodman & Renshaw, Inc., patarnauja akcijų bonų, fondų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime. Susidomėję skambinkite 312-977-7916.



Lietuvių fondo valdyba 1989 metais. Iš kairės sėdi: Antanas Juodvalkis, pirm. Marija Remienė, adv. Algirdas Ostis ir Ale Steponavičienė; stovi: Kostas Dočkus, Ofelija Baršketytė, Ramona Steponavičiūtė ir Vaclovas Momkus (nera dr. Antano G. Razmos).

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

DAUKANTENŲ PRIEŠKALĖDINIS RENGINYS

Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopa Chicagoje, palaikydama tradiciją, gruodžio 17 d. Šaulių namuose savo nariams, jų šeimoms ir veiklos rėmėjams surengė lietuviškų Kūčių dvasioje prieškalėdinį renginį, kuriame, nežiūrint šalto ir žvargaus žiemos oro, dalyvavo daugiau kaip šimtas jūrų šauliškos šeimos narių, rėmėjų ir svečių iš Lietuvos. Tos dienos popietėje, atvykusių laukė

x Dr. Vytenis ir dr. Loreta Grybauskai, Chicago, Ill., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 50 dol. auką. Tadas T. Grigonis, taip pat iš Chicago, Ill., atsiuntė 30 dol. auką. Labai dėkojame.

x Dr. Albinas ir dr. Ona Garūnai, Chicago, Ill., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 50 dol. auką. Po 30 dol. – John Vaičiulėnas, Worland, Wyo. Nuosirdus ačiū.

x Norman Burstein, Skokie, Ill., moteriškų ir vyriškų kailinių prekybininkas (tel. 708-677-8489) už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 50 dol. auką. Labai dėkojame.

x Lietuvių Fondui vajuas proga aukuoja: po \$1,000 Ona Dovydaitienė, Genovaitė Zobarskienė, po \$100 Bronius Baksys, V. Dubinskas, M.D., Los Angeles J. Daumanto Šaulių kuopa, Vaclovas ir Konstancija Nenortai. Čekiai išrašyti gruodžio 31 d. ir gauti iki sausio 15 d. bus įskaityti į 1989 m. aukas. Lietuvių Fondas visiems dėkoja ir prašo aukas siųsti – 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629.

x Algirdas Grašys, – Vilniaus Jaunimo teatro aktorius, yra baigęs Lietuvos konservatorijos teatrinių fakultetą. Lietuvoje dirba Jaunimo teatruose, televizijoje ir yra sukūręs 70 įvairaus charakterio vaidmenų. Jis kartu su sol. V. Daunoru ir pianistu R. Bekioniu pasirodys koncerte sausio 7 d. Jaunimo centre. Bilietus į koncertą prašoma išgauti iš anksto J. Vaznelio prekyboje, tel. 471-1424, arba Lietuvių Fondo raštineje.

x Greit parduodu vienos ir dviejų šeimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite RE/MAX FIRST, Rimas Stankus, tel. (708) 361-5950 arba (708) 636-6169.

graziais lietuviškais šiaudinukų ornamentais papuosta kalėdinė eglutė, tradiciniais Kūčių vakarienės patiekalais apkrauti stalai, lietuviškos kalėdinės muzikos garsai ir malonūs šio renginio šeimininkai daukantėnai.

Pasveikines gausiai susirinkusius, linkėdams visiems džiaugsmingos kalėdinės nuotikos, 3 val. p.p. pobūvio programą pradėjo kuopos pirmininkas E. Vengianskas. Buvo perskaitytas Tėvynės prisiminimo tekstas, po kurio buvo žvakučių uždegimo apeigos. Pakviesti žvakutes uždegę mirusių Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopos narių atminimui vyriausia amžiumi kuopos narė, dosni jūrinės veiklos rėmėja M. Kerelienė, už artimuosius išie-vijoje ir gyvenančius Lietuvoje moterų vadovė A. Kirvaitytė, už atgimstančią ir laisvės siekiančią tėvynę Lietuvą Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės garbės pirmininkas V. Išganaitis, prisimenant lietuvių jūreivius, vis dar plaukiojančius vandenynuose po svetimų kraštų vėliava kuopos garbės narys, jūrų kapitonas B. Kristopaitis ir nu-kankintų tremtyje Sibiro taigose sesių ir brolių prisiminimui – Cicero Klaipešos jūr. š. kuopos pirmininkas J. Mikulis. Puošnią Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės kalėdinę eglutę, prašvitusią įvairiaspalvėmis šviesomis, taręs giliai prasmingą žodį, įžiebė pirm-ninkas M. Abarius, atvykęs iš Detroito. Kūčių vakarienės žvakučių ir kalėdinės eglės įžie-bimo apeigos buvo baigtos vi-



Albina Pajarskaitė, Lietuvos „Caritas“ pirmininkė, daro pranešimą Ateitininkų tarybos posėdyje gruodžio 16 d. Iš kairės – Moksleivius Ateitininkų sąjungos pirm. Audrius Polikaitis.

gebėjimus daug pasidarbavo jūrų šaulės G. Kuzmienė, S. Aleksandravičienė, J. Skvarčienė, H. Martinkienė, B. Vengianskienė, U. Zinkienė, G. Martinkienė, M. Gydienė, I. Petrauskienė ir Dargienė, kurioms tikrai priklauso visų daly-



Antanas Buračas, Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio tarybos narys, kalba Vilko seime Baltimorėje.

Nuotr. Br. Čikoto

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

– Angelė Nelsienė, Fullerton, Calif., palaiko gyvus ryšius ne tik su amerikiečių politikais, bet ir su spauda. „Star-Progress“ dienraščio vyr. redaktorė Barbara Giasone iš pasikalbėjimo su Nelsiene lapkričio 17 d. paskelbė straipsnį „Nelsas awaits end of WWII“, kuriame nuosekliai išdėstoma Lietuvos problema. Dabartinis lietuvių tautos tėvynėje ir išievyjoje tikslus Nelsienė formuluoja taip: „Mes vien tik prašome Gorbačiovą išvesti karines pajėgas ir leisti (Lietuvos) žmonėms tvarkytis demokratinio būdu. Mes nesiekiamo konfrontacijos. Mes norime taikingai susitarti ir nepakenkti Sovietų Sąjungai“. Pateikusi kai kurias dabartinių įvykių detales, ji reiškia susirūpinimą, kad „Pabaltijo valstybės vėl nebūtų paaukotos ant didžiųjų galybių interesų altoriaus“. Šis straipsnis su didžiu Nelsienės nuotrauka patalpin-tas pirmajame dienraščio pus-lapyje, ir jį pristatoma kaip JAV LB tarybos prezidiumo pirmi-ninkė ir Baltų Laisvės lygos vicepirmininkė. Nelsienės dėka trečias didumu Los Angeles dienraštis „The Register“ gruodžio 8 paskelbė vedamąjį „Bravery in the Baltics“, kuriame Amerikos vyriausybė raginama užmegzti su laisvės besiveržiančiomis Pabaltijo valstybėmis „ekonominius, o gal ir politinius santykius“.

– Danguolė Navickienė ir Vytautas Šeštokas didįjame „Los Angeles Times“ dienraštyje gruodžio 18 d. paskelbė laiškus, kuriais reaguojama į

Pabaltijo kraštams palankų to dienraščio vedamąjį. Ta proga Navickienė primena, kad „politikos formavime“ didelę įtaką turinti spauda dažnai neparodo palankumo toms mažoms tautoms, kuriose kaip tik prasidėjo nepriklausomybiniai judėjimai“. Šeštokas padaro priekaištą prezidentui Bush, kuris „vis nekalba apie (Sovietų Sąjungos) neteisėtą ir nemoralią Pabaltijo valstybių kontrolę“. Danguolė Navickienė yra JAV LB tarybos ir tarybos prezidiumo narė, žurnalistas Vytautas Šeštokas – Los Angeles radijo klubo pirmininkas.

– Paulius Jurkus, „Darbininko“ redaktorius, yra atostogose Floridoje iki sausio 17 d.

– Kun. Placidas Barius, OFM, lietuvių pranciškonų provincijolas, lydimas savo patarėjo kun. Leonardo Andriekaus, OFM, lankėsi Romoje vyriausiojo pranciškonų ordino būstinėje. Pasikalbėjo Amerikos ir Lietuvos pranciškonų reikalais su vienuolijos vadovybe, ap-lankė Asyžių, kur palaidotas šv. Pranciškus. Vienas pranciškonas iš Lietuvos studijuoja pranciškonų universitete Italijoje, tai kun. Benediktas Sigitas Jurčys. Kretingos vienuolyno parapija atiduota pranciškonams.

ARGENTINOJE

– Henrikas Rymavičius – Enrique Ryma, buvusio šv. Cecilijos lietuvių choro vadovo Vaclovo Rymavičiaus sūnus, 1951 m. baigė Carlos Lopez Buchardo konservatoriją. Po dešimt metų grįžo į tą mokyklą jau profesoriui ir vėliau buvo studijų direktorius ir rektorius. Savo profesoriavimo metu jis suorganizavo Buenos Aires miesto valdybos dramos studiją, Mar del Platos miesto teatrą, vadovavo Cuyo universiteto teatrui. Taip pat jis statė teatro, operos, radijo ir televizijos veikalus. Dabar jis rengia video kasetes moderniam katekizmui Argentinai ir visai Pietų Amerikai. Henrikas Rymavičius yra gimęs 1927 m. kovo 8 d. Kaune. Su tėvais atvyko į Argentiną 1933 m. Pradžios mokslo baigė Buenos Aires La Salle institute, gimnaziją Pijaus IX mokykloje, o paskiau konser-vatorijoje.

vavusių ir kuopos vadovybės nuosirdi padėka.

Kalėdinėje nuotakoje besivaišinant, malonu buvo pasiklausyti Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės moterų seksteto dainininkių A. Alekniūnės, M. Radzevičienės, V. Urbonienės, I. Pocienės, J. Paškevičienės ir S. Rudokienės, akompanuojant muz. J. Sodaikių, darniai išly-gintais balsais sugiedotų lietuviškų kalėdinių giesmių programos, kuri gražiai derinosi prie bendros to vakaro Kūčių vaišių dvasinės nuotikos.

Ir šiais metais daukantėnų nepamiršo aplankyti dosnus Kalėdų senelis (j.š. V. Zinkus) su dovanomis. Kavutę begurkšnojant, pasigirdus triukšmingiems skambalo garsams, dideliu maišu nešinas į Šaulių namus atvyko Kalėdų senelis, kuris buvo laukiamas ir gausiais plojimais sutiktas. Senelis, aplink apsidaires, pasidžiaugęs gražia eglute ir pagyres daukantėnus už aktyvią 1989 metais šaulišką veiklą, vienus paglostydams, kitus per petį paplodamas ar pakilojes, o kai kurias seses net ir pabučiudamas, gyvai visas dovanas, padėdant j.š. N. Martinkui, išdalino. Jas gavo dideli ir maži svečiai, bei vada ir visi tie, kurie dovanų buvo užsitarnavę...

Dovanų išdalinus, Kalėdų senelis, kaip buvo sutiktas, taip

gausiais plojimais buvo ir išlydėtas.

Kalėdų senelį išlydėjęs ir dar valandėlę smagioje kalėdinėje nuotakoje pabendraurus, šiame renginyje dalyvavę skirstėsi į namus, o daukantėnai skubėjo pasiruošti kelionėn į Lemont, Ill., su kalėdinėmis dovanomis, šv. Šeimos namuose gyvenančius lietuvių senelius aplankyti.

Šiuo prieškalėdiniu renginiu Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopa, būdama dėkinga visiems rėmėjams, baigė savo 1989 metų organizacinės veiklos pasireiškimus ir pradės naujus veiklos metus sausio 21 d., sekmadienį, 3 val. p.p. Šaulių namuose rengiamu Klaipėdos krašto atvadavimo metiniu paminėjimu, kuriame pagrindinį žodį tars K. Ėringis ir meninė programą atliks Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės dainininkai. Tai atvers 1990 metų šauliškios veiklos naują lapą.

Krpd.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.